

NOV ZDRAVSTVENI DOM

»Nov zdravstveni dom je že začel delati. V decembru so se vanj preselile prve ordinacije, sicer s staro opremo, nova še ni nared. Za zdaj delata le drugo in prvo nadstropje (splošna ordinacija, uprava, posvetovalnica), ostali prostori bodo po zagotovitvi podjetja Obnove dokončani prvega maja. Bežigradski zdravstveni dom v Kržičevi ulici (ob gimnaziji nasproti vojašnice) je med najlepšimi slovenskimi zdravstvenimi domovi.«

OBČANI — KRVODAJALCI

»Letos praznujemo 10-letnico prostovoljnega krvodajalstva pri nas. Ravno pred 10 leti — leta 1953 je začel Rdeči križ s prostovoljnim zbiranjem krvodajalcev, čeprav v vsakodnevni uporabi te besede skoraj ne slišimo več.

Verjetno vsi dobro vemo, v kakšne namene se uporablja kri, predvsem pri zdravljenju poškodb in njihovih posledic, ki so pri nas zaradi industrializacije, mehanizacije in brez dvoma hitro naraščajočega prometa, kot tudi nesreč v gospodinjstvu vedno hujše in številnejše. Tudi razvoj kirurgije, zlasti kirurgije notranjih organov, srca, pljuč, ledvic in ostale zahtevajo velike količine krvi. Za občino Bežigrad moramo zbrati 1900 krvodajalcev glede na število prebivalcev.«

KDO NAS JE OBISKAL?

»Krajevno skupnost Savsko naselje je v zadnjem času obiskalo več tujih in domačih delegacij, ki se zanimajo za delo krajevnih skupnosti, posebno za socialno varstvo, otroško varstvo in servisno dejavnost. Obiskovalci so se zelo pohvalno izrazili o delu v naseljih.«

Dne 21. oktobra nas je obiskal profesor sociologije iz Glasgowa, ki se je zanimal predvsem za socialno varstveno delo.

5. novembra so obiskale naselje udeleženke mednarodne konference za družbeno aktivnost žena, ki je bila v Beogradu. Delegacija je štela 35 članic, ki so se zelo zanimale predvsem za vlogo naših žena v krajevni samoupravi.

Delegacija iz Poljske (Varšava), ki je obiskala naselje 6. novembra, se je zanimala predvsem za stanovanjsko izgradnjo, še posebno pa za vzdrževanje hiš in servisno dejavnost.

BEŽIGRAD PRED DESETIMI LETI

Delegacija socialistične stranke iz NDR je obiskala Savsko naselje 20. novembra. Gostje so si ogledali Dom skupnosti in se tu pogovarjali o vlogi socialistične zveze v krajevni skupnosti. Med drugim so si ogledali tudi Pionirski dom in novi obrtniški center.«

DOM DRUŽBENIH ORGANIZACIJ

»Ako pogledamo na mnogoštevilna gradbišča, ki so že in še bodo v bližnji bodočnosti nastala na območju terena krajevnih skupnosti Stadion, lahko vidimo in opažamo naglo rast našega terena. Tako se računa že lahko na skorajšnji dvig števila prebivalstva na 8000, tako bo Stadionsko naselje postalo kmalu največje na območju naše občine.

Razumljivo se v zvezi s tem pojavljajo tudi razni pereči problemi, med katerimi je najbolj potrebna gradnja »Doma družbenih organizacij«, ki naj bi se predvidoma začel graditi v letu 1964 in katerega lokacija je predvidena na sektorju Soseske IV. t.j. med Triglavsko, Glavarjevo in Titovo cesto. Ta pereči problem (ki je pri drugih krajevnih skupnostih do neke mere že rešen) terja nujno rešitev v interesu nadaljnega političnega, kulturnega in družabnega življenja našega terena, ki je sedaj brez kakršnihkoli prostorov, ki so nujno potrebni za to delovanje naših občanov.«

KAJ JE S TELEFONI?

»Podjetje PTT v Ljubljani ima rajon bežigradske občine razdeljen na šest področij. Od teh šestih področij je PTT podjetje v letu 1964 začelo polagati kable v Savskem naselju in urejevati kanalizacijo, po kateri bodo speljani kablji ob glavni vpadnici v Ljubljano, to je ob Titovi cesti, od Ljubljane do Črnuč. Začela so se tudi dela na območju Brinja,

Prvi naročniki na področju bežigradske občine se bodo lahko priključili na novo omrežje že v prvih spomladanskih mesecih v letu 1964 in sicer na že obstoječe priključke avtomatske telefonske centrale 2 v Cigaletovi ulici. Takoj, ko bo začela delovati nova centrala za Bežigrad, pa se bo nanjo priključilo vseh 1200 starih naročnikov in vsi novi, katerih je že več kot tisoč. Nova centrala bo imela 2500 priključkov.«

GRADNJA KANALIZACIJE

»Delavci mestne kanalizacije že dalj časa »rijejo« po Podmilščakovi ulici. Polagajo namreč cevi za cestno kanalizacijo, ki bo služila za odvod meteorne in odpadne vode. Ta kanal bo priključen na veliki zbirni kanal A-2, ki teče preko Šiške in Stadiona. Severni del tega kanala bo dolg 325 m, do sedaj pa so položili že 270 m cevi. Pri izkopu še ostalih metrov, pa imajo velike težave z vremenom, tako, da kanal letos verjetno še ne bo dokončan. Zemlja je namreč do globine 30 cm že zurzjena in zato bager ne more več izkopavati. Prisiljeni so izkopavati zemljo s pomočjo kompresorja, kar pa je veliko bolj zamudno in komplicirano.«

BEŽIGRAJČANI V SKOPJU

»80 odstotkov vseh stanovanj v satelitskem naselju Vlae v Skopju, ki ga gradi kar 54 podjetij iz naše republike, je zgradilo industrijsko montažno podjetje Edilit iz naše občine. Do novega leta bo večina od planiranih 900 stanovanj v naselju nared za vselitev. Prav tako bo pod streho tudi komunalni center, osnovna šola za 950 učencev, trgovsko preskrbovalno središče, zdravstveni dom, restavracija, menza in kavarna ter društveni prostori za razne množične organizacije.«

ČIŠČENJE CEST

»Zvedeli smo, da bo občinska skupščina na prvi redni seji sprejela sklep o čiščenju in posipanju cest v zimskem času in sicer kot dopolnilni odlok krajne skupščine. Cestno podjetje bo čistilo in skrbelo za mestni predel cest IV. reda. Kolesarski stezi ter pločnik pri podvozu pa bo čistilo komunalno podjetje Snaga. Pločnike pred stavbami, ki jih imajo v najemu javne ustanove, pa morajo počistiti najemniki stavb sami. Isto velja tudi za zgradbe, katerih upravitelji so hišni sveti ali pa so privatna last. Področja, ki so splošno ljudsko premoženje, pa bo čistilo tudi podjetje Snaga. Kolikor bi zapadlo veliko snega, bi verjetno prišlo do mobilizacije civilne in požarne zaščite.

Neizpolnjevanje tega sklepa se kaznuje tako kot to predpisuje odlok o javnem redu in miru. Kazen bo po novem odloku znašala med pet do deset tisoč dinarji. Z mandataro kaznjajo pa bo lahko kaznovali miličniki kar na samem mestu.«

LETOS SLABŠE KOT LANI

»V nedeljo 15. t.m. je imela Občinska zveza za telesno kulturo občine Bežigrad letno skupščino. Udeležilo se je več športnih delavcev iz 15. telesnovzgojnih organizacij s področja občine Bežigrad. Letne skupščine pa se niso udeležili predstavniki TVD Partizana iz Savskega naselja in Črnuč. Tudi v letošnjem letu je bila glavna naloga Občinske zveze za telesno kulturo, da strokovno, finančno in organizacijsko pomaga svojim članom — društvom. Zveza se je tudi trudila, da bi čimbolj razširila in popestrila dejavnost že obstoječih in pomagala pri organiziranju novih društev. Glavna naloga Zveze pa naj bi bila tudi v bodoče, da izposluje finančna sredstva pri merodajnih organih. Samo razdelitev teh sredstev pa naj bi na osnovi predlogov upravnega odbora te zveze prevzel Svet za telesno vzgojo pri občini S tem bi bil upravljalni odbor precej razbremenjen in bi se lažje posvetil organizacijskim nalogam. Zveza naj bi tudi v bodoče sodelovala pri organizaciji strokovnih tečajev za trenerje, instruktorje in vadiatelje. Važna naloga je tudi skrb za organiziranje čimveč mladine za redno športno vzgojo.«

Možobčanov

31. decembra 1963.

Strah je pridobljeno čustvo. S spoznavanjem predmetov in pojavov okrog sebe se začno javljati v otroku doživljaji, ki odražajo stanje ugodja ali neugodja. Otrok je radoveden in čim radovednost uteši, se preda ugodju in smehu — ali obratno. Z razvojem se pojavijo nove vrste čustev, od primitivnih do hedonskih, doživlja elementarna estetska čustva, nastopajo ob stiku z ljudmi okrog njega tudi socialna čustva — ljubezen. Čustva se zelo hitro menjujejo in od joka do smeha in obratno je pri predšolskem otroku majhen skok.

Strah se pojavi pri otroku že v dobi dojenčka. Novorojenček se boji glasnih šumov in naglih sprememb položaja. Seveda so nekateri otroci bolj, drugi spet manj občutljivi. Kak nepričakovani gib zadostuje, da se preobčutljiv otrok močno prestraši in zajoka od strahu. Včasih dojenček mrzi kopanje, ker se mu dozdeva, da »visi« v zraku, treba ga je trdno držati z obojema rokama in preprečevati nagle gibe. Sčasoma tak občutek nesigurnosti mine. Z nezadovoljstvom ga navdaja vse, kar mu je tuje ali pretežno tuje. Ustraši se očeta z namijeno brado ali matere v drugem klobuku, odraslih v neznanih ali čudnih oblekah ipd. Boji se tudi neznanih predmetov, ustraši se predmeta, ki nenadoma pade na tla in zaropoc, predmetov, ki se hitro gibljejo in nasploh povzročajo ropot, boji se dolgih tonov, ustraši se poka ipd. Najprej se pokaže strah pred tujim, šele pozneje, z razvojem in pridobivanjem izkušenj, strah pred nevarnostmi. Osnovno dejstvo za doživljanje strahu pri otroku pa je močan ropot

(strel, pok, grom) ali če mu zmanjka tal.

Medtem ko smo opazovali pri enoletnem otroku strah pred neznanimi predmeti ter predmeti, ki se naglo gibljejo, npr. pri hitrem odpiranju dežnika, ali pri močnem ropotu, npr. pri zvoku sesalca za prah, zavijanju sirene, lajanju psa, žvižganju vlaka, so ugotovili pri dvehletnem otroku strah pred izplakom vode v stranišču. Otrok ni maral več sesti na školjko, čeprav se mu je zdelo spočetka prijetno ter ni hotel več ubogati. Tudi v takih primerih je potrebno potrpljenje, včasih tudi več mesecev, dokler ne pridobi otrok več pameti in poguma, da poskusi spet opraviti potrebo na stranišču.

Pogostejše pa je spočetka pri otroku čustvo jeze kot čustvo strahu. Z rastjo pa se razmerje obrne, strah pridobiva v otrokovem doživljanju čedalje več veljave. V 3 in 4. letu starosti se pojavijo novi strahovi, kakor strah pred temo, pred psi, pred pohabljenimi, tudi pred smrtjo. Otrokova fantazija se je razvila do take stopnje, da je otrok sposoben življati se v položaj drugih oseb in razumeva nevarnosti, ki jih sam še ni doživel. Radovednost kot nagonška funkcija prehaja v vedoželjnost in ta je v spontani otrokovi aktivnosti čedalje bujnejša. Otrok spoznava predmete in pojave okrog sebe, pozveduje za vzrokom, poslušaja zgodbe in jih fantazijsko preoblikuje. Sliši tudi o smrti in se sprašuje, zakaj mora tudi on umreti. Plašljivi so bolj tišči otroci, ki imajo z okoljem kakršnekoli konflikte okrog jedi, stolice ipd. in so razdražljivi ali pa jim je fantazija preveč razburjena zaradi raznih zgodb

o strahovih, stalnim opozarjanjem na nevarnosti ali ki niso imeli dovolj priložnosti za razvoj svoje samostojnosti in neodvisnosti. Nemir, ki se je nakopičil v otroku, se je prelevil v določene strahove. Če se boji npr. mraka, teme, noči, ga moramo pomiriti, se mu ne smemo posmehovati ali kazati svojo nestrpnost. Treba je biti potr-

življenjske igre v krogu drugih otrok, z ustrežno zaposlitvijo ne bo mislil na strah.

Za vzgojitelja je važno vedeti, da strah človeku ni prirojen, marveč je pridobljen; prirojene pa so dispozicije za strah. Izvori za strah so lahko različni, najvažnejši pa so naslednji: otrok se strahu priučiti, otrok se strahu navzame ali nalezje in strah je posled-

čeprev se teh živali poprej ni bal. Otrok se je torej določene negativne odziva v obliki strahu naučil. Podobno se je širil strah tudi na druge predmete.

Otrok pa se strahu tudi navzame, nekako nalezje od odraslih. Ko začne npr. grmeti, teka živčna mati po stanovanju od okna do okna, vije roke, toži in tuli ipd.; vse to vpliva v določeni meri tudi na otroka, da se začneja tudi on bati. Odrasli se boje teme, samote, prekanja ceste, mrlja ipd. in tisti strah se prerad preide na otroke. Najdešče se nalezje otrok v katerikoli obliki strahu od živčne matere in ga je navadno potem strah tistega, česar se boji mati.

Zelo nepravilno je, če otroka strašimo, kar je pogosto v primerih, če otrok »ni« priden, če je poreden (»zlehta«). Strašimo ga npr. s črnim možem, ki mu bo porezal uhlje, z divjakom, ki ga bo odpeljal in zaprl v črno jama, z raznimi »stric« in »tetami«, ki bodo napravili z njim to in to. V nobenem primeru ni priporočljivo otroka strašiti in s tem ogrožati njegovo samozavest. Da mu ni priporočljivo pripovedovati grozljivih zgodb, smo že omenili.

Tretji vir strahu so otrokova neprijetna doživetja, neprijetna izkustva, ki so mu ostala v spominu kot nekaj negativnega in jih ne more pozabiti. Znani primeri so strahovi otrok v zvezi z belo haljo v zdravniški ambulanti ali pri frizerju zaradi spomina na bolečine, ki jih je imel otrok pri zdravniku. V temi, v kateri mora biti, se spomni zgodb o strahovih itd. Ta tretji vir je močno povezan z vzroki, ki smo jih navedli pri prvem in drugem viru.

Moč in kakovost otrokovega strahu je odvisna od več dejavnikov, kakor od razvojnega stopnje oziroma od starosti, od otrokovega zdravja, od življenjskih izkušenj, od trenutnega fiziološkega in psihološkega stanja (če je npr. lačen in razburjen, se bolj ustraši), od okoliščin, v katerih doživlja strah (če je sam ali s starši ali s kom, ki mu ne zaupa). Čim starejši postaja, čim bogatejša so njegova izkustva, čim bolj spoznava predmete in pojave okrog sebe, tem bolj se spreminja tudi njegov odnos do nevarnosti ali razne možne nevarnosti, tem bolj se diferencira tudi njegovo doživljanje strahu.

Strah zdravimo na razne načine. Nekatere smo že naznačili. Pametno je, da otroka ne izpostavljamu situacijam, v katerih bi se po nepotrebnem razburjal in se bal. Če ne gre drugače, ga je treba na take situacije z ustreznim razgovorom pripraviti, pripravljamo pa ga lahko tudi s primernimi vajami (ne ga vreči v vodo, da bo »plaval«, kar ga lahko privede do šoka). Naj se samoiniciativno seznanji s pojavom, ki se ga je bal. Pametno je tudi postopno približevanje pojavi, ki se ga boji, k otroku, s čimer se mu pomagoma prilagaja. Priporočljivo pa je tudi boječega otroka postaviti v okolje drugih otrok, ki se tistega pojavi ne boje. Ob taki socialni imitaciji se bo zledeval po drugih otrocih, ki se tistega pojavi ne boje in se bo polagoma znebil neprijetnega čustva strahu.

V vseh primerih pa je potrebna pametna, preudarna vzgoja!

Prof. Albin Podjavoršek

KRAMLANJE O VZGOJI

Otroka je strah

pežljiv, saj je zares dober le tisti vzgojitelj, ki je oborožen s potrpežljivostjo. Predvsem pa mora otrok začutiti, da ga ljubimo, da ga čuvamo in da je zares varen v našem naročju. Nikoli ne strašimo otroka z raznimi prividi, miličniki, zgodbami, varujmo ga pred neustreznimi filmskimi ali televizijskimi predstavami s strašnimi prizori in z okrutnimi pripovedmi. Ne ga strašiti z izjavami, da ga več ne maramo, posebno še, če se že itak ne počuti varnega. Omogočimo mu polno

ca neprijetnih in bolečih izkustev. Pri priučitvi na strah igra važno vlogo učenje s pomočjo pogojnega refleksa. Psiholog Watson je delal poskus z 9-mesečnim otrokom. Pokazal mu je belo miš in hkrati močno udaril s kladivom po jekleni palici, da je zaropotalo. Otrok se je tako močno ustrašil, da je padel na obraz. Po petkratni ponovitvi se je prestrašil otrok že bele miši, pozneje pa ga je bilo strah belih predmetov, kakor klobučica, belega bombaža, belega zajčka, psa idr.,